

การนำเสนอกิจกรรมการเรียนการสอนสังคมศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี
สำหรับนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

นางสาวนุชสุดา เสริมสมรรถ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษาสังคมศึกษา ภาควิชามัธยมศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974 - 03 - 0974-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A PROPOSED INSTRUCTIONAL ACTIVITIES IN SOCIAL STUDIES FOR DEVELOPING GOOD
CITIZENSHIP CHARACTERISTICS FOR STUDENTS IN SECONDARY SCHOOLS UNDER
THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, BANGKOK METROPOLIS

Miss Nuchuda Sermsamat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Teaching Social Studies

Department of Secondary Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-0974-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การนำเสนอกิจกรรมการเรียนการสอนสังคมศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะ
ความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม
สามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

โดย นางสาวนุชสุดา เสริมสมรรถ

สาขาวิชา การสอนสังคมศึกษา

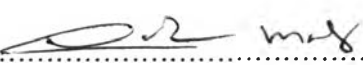
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย พานิช

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินตารัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์พันธ์ เศษะคุปต์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย พานิช)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ลาวัณย์ วิชาวุฑฒิกุล)

4283743627 : MAJOR TEACHING SOCIAL STUDIES.

Key word : ACTIVITIES IN SOCIAL STUDIES , DEVELOPING GOOD CITIZENSHIP CHARACTERISTIC

NUCHSUDA SERMSAMAT : A PROPOSED INSTRUCTIONAL ACTIVITIES IN SOCIA STUDIES FOR DEVELOPING GOOD CITIZENSHIP CHARACTERISTIC FOR STUDENTS IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE DEPARTMENTNOF GENERAL EDUCATION, BANKOK METROPOLIS. ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR Dr. WALAI PANICH , 123 PAGES, ISBN 974-03-0974-7 .

The objective of this research is to propose instructial activities for developing good citizenship characteristic for students in secondary schools. The sample was consisted of 288 social studies teachers and 22 teaching social studies experts. The researcher constructed two set of questionnaire for social studies teachers and teaching social studies experts. The obtained data were analyzed by means of percentage, arithmetic means and standard deviation.

The research findings were as follows :

1. Classroom activities. The basic skill aspect : practicing how to set hypothesis to solve the problems, using real situations to be the issues for discussion; the affective aspect : use case studies by applying moral principles to the solution and use role models in Thai history; the social and cultural aspect : use role play to illustrate the proper practice in Thai culture and custom, use social problems as the issues to be taught and have the students set the examples for being good citizens; the political and democratic aspect : use group process to discuss rights and duties, use simulation in teaching rights and duties under the democratic principles, explain the rights and duties of citizens written in the constitution, practice how to solve problems in the present political situations, and analysis the strength and weakness of Thai government in each period.

2. Extra curriculum activities. The basic skill aspect : conducting social studies projects integrated with other subjects, organizing fieldtrips, using leaning resources and technology for searching the data and presenting news and information on the air in schools; the affective aspect : participating in religious activities, inviting speakers lecturing on values relevant to the people's ways of living and practicing meditation; the social and cultural aspect : participating in religious special days, organizing fieldtrips to historic areas, organizing exhibition or bulletin boards illustrating the information of national major institutes and organizing project contests on environmental conservation; the political and democratic aspect : organizing exhibitions on political special days, organizing fieldtrips to important political venues and following-up Thai political news.

3. Activities with communities. The basic skill aspect : use local resources both people and places, and organizing social studies quiz among students in communities; the affective aspect : organizing activities for public benefit and inviting speakers in communities recommending on how to devote for the communities; the social and cultural aspect : having students participate in religious and local cultural and custom activities, organizing activities for conserving natural resources and public properties, campaigning against drug addict, survey community problems and suggesting for the solutions, inviting speakers to introduce how to use Thai local wisdom in ways of life, use local areas as learning resources; the political and democratic aspect : producing printed material and other media's for disseminating concepts of election to the public, campaigning for the political participation and organizing activities promoting the concepts of democracy and political participants in the community.

Department / Program Secondary Education
 Field of study Teaching Social studies
 Academic year 2000

Student's signature Nuchsuda Sermsamat
 Advisor's signature Walai Panich
 Co Advisor's signature _____

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วลัย พานิช อาจารย์ที่ปรึกษา, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์, รองศาสตราจารย์ลาวัณย์ วิทยาอุทมิกุล ซึ่งเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์นี้ ท่านได้ให้คำแนะนำและเสนอแนะข้อคิดเห็นต่างๆในการทำวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอบคุณ ครูสังคมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนสังคมศึกษา ที่ได้ให้ความกรุณาเสียสละเวลาให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

เนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดา - มารดา และ พี่ชาย ซึ่งสนับสนุนในด้านการเงิน รวมทั้งคณาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเพื่อนๆ ร่วมสถาบันการศึกษาแห่งนี้ที่ไว้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

นุชศุดา เสริมสมรรถ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
คำจำกัดความในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
คำจำกัดความของความเป็นพลเมืองดี.....	10
คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี.....	13
การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี.....	19
สังคัมศึกษากับบทบาทการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี.....	28
กิจกรรมการเรียนรู้การสอนสังคัมศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี...	33
งานวิจัยภายในประเทศ.....	49
งานวิจัยต่างประเทศ.....	51

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย
	การศึกษาค้นคว้า..... 53
	การสุ่มตัวอย่าง..... 53
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 55
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 57
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 58
	การนำเสนอข้อมูล..... 60
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 61
5	สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ
	สรุปผลการวิจัย..... 82
	อภิปรายผลการวิจัย..... 85
	ข้อเสนอแนะ..... 91
	รายการอ้างอิง..... 93
	ภาคผนวก
	ภาคผนวก ก หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย..... 100
	ภาคผนวก ข รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ..... 105
	ภาคผนวก ค รายชื่อกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนมัธยมศึกษา..... 108
	ภาคผนวก ง แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย..... 111
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์..... 123

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1	แสดงการกำหนดและการสุ่มตัวอย่าง	52
2	แสดงจำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพกลุ่มตัวอย่าง ครูสังคมศึกษา	62
3	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมายของคะแนนความ คิดเห็นของครูสังคมศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการ สอนสังคมศึกษาในห้องเรียนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี	64
4	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมายของคะแนนความ คิดเห็นของครูสังคมศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการ สอนสังคมศึกษาเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี	66
5	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมายของคะแนนความ คิดเห็นของครูสังคมศึกษาที่มีต่อความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการ สอนสังคมศึกษาร่วมกับชุมชนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี	69
6	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมายของคะแนนความ คิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอน สังคมศึกษาในห้องเรียนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี	72
7	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมายของคะแนนความ คิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอน สังคมศึกษาเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี	74
8	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมายของคะแนนความ คิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอน สังคมศึกษาร่วมกับชุมชนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี	75

สารบัญภาพ

ภาพประกอบที่	หน้า
1 แผนภูมิแสดงการแต่งพฤติกรรม	20
2 แผนภูมิแสดงกระบวนการลงโทษเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี	22
3 แผนภูมิแสดงกระบวนการปรับแต่งพฤติกรรม	23
4 แผนภูมิแสดงการประยุกต์กระบวนการเรียนการสอนโดยการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์	26
5 แผนภูมิแสดงประเภทของการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนค่านิยม	47